

P R O G N O Z A

WPLYWU NA ŚRODOWISKO PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY TOPÓLKA

OPRACOWAŁ:

Mgr Inż. Cecylia Fechner
Grafika Mgr Ewa Birek

Włocławek Marzec 2009/2011 r.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	2
2. CEL OPRACOWANIA.....	2
2.1. Przepisy prawne wykorzystane w opracowaniu	3
2.2. Zakres opracowania	4
2.3. Powiązanie projektu studium z innymi dokumentami.....	6
3. ŹRÓDŁA INFORMACJI WYKORZYSTANYCH DO OPRACOWANIA PROGNOZY.....	8
4. METODA OPRACOWANIA PROGNOZY.....	9
5. STAN ISTNIEJĄCY ŚRODOWISKA, POTENCJALNE ZMIANY JEGO STANU PRZY BRAKU REALIZACJI PROJEKTU STUDIUM.....	12
5.1. Ogólne informacje o gminie.....	12
5.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem zamierzeń projektu studium.....	15
5.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu studium.....	18
5.4. Istniejące problemy ochrony środowiska dla realizacji projektu studium w aspekcie przyrodniczych obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody.....	19
6. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE PROJEKTOWANYCH ZMIAN NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE PROJEKTU STUDIUM.....	21
7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO PROJEKTU STUDIUM.....	26
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W STUDIUM	28
9. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI KIERUNKÓW STUDIUM.....	31
10. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	31
11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNY.....	31

1. WSTĘP

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Topólka jest załącznikiem do projektu Studium, która w swym opisie zawiera oceny i prognozowane zmiany i środowisku, ich wpływ na poszczególne komponenty środowiska jak również proponowane inne rozwiązania, z zachowaniem wymagań zrównoważonego rozwoju.

Zawiera informacje o przewidywanych skutkach w środowisku, które mogą wystąpić w wyniku planowanego zagospodarowania przestrzeni Gminy jak również prognozowane zmiany w przypadku nie realizowania projektu Studium.

Prognoza jak i jej wnioski mogą mieć wpływ zarówno na kształt jak i późniejszą realizację polityki gminy w zakresie planowania przestrzeni. Na etapie prac nad sporządzaniem Studium powinna przyczynić się do wyboru wariantów korzystnych dla środowiska tzn. tych, których działania prowadzi będą do minimalizacji niekorzystnego wpływu na środowisko.

2. CEL OPRACOWANIA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym określenia lokalnych zasad zagospodarowania przestrzeni w granicach administracyjnych gminy z zachowaniem rozwoju zrównoważonego. Dopuszczanie w Studium do zmian w strukturze przestrzeni poprzez przeznaczenie terenów pod różnorodne funkcje wiąże się zawsze w różnym stopniu z wpływem na środowisko i jego zasoby.

Zgodnie z art. 81 ustawy Prawo ochrony środowiska dla zachowania równowagi przyrodniczej, trwałości i ciągłości podstawowych procesów przyrodniczych przy sporządzaniu Studium wprowadza się ogólne wymogi ochrony środowiska jak również i ochrony jego poszczególnych zasobów. Dla ochrony środowiska i jego zasobów w procedurze sporządzania Studium regulacje prawne wprowadziły obowiązek wykonania dla w/w dokumentu prognozy oddziaływania na środowisko. W wyniku takiego działania prawa dokument Prognoza jest podstawowym elementem postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa, poprzez wyłożenie do publicznego wglądu projektu Studium wraz z Prognozą. Udział Prognozy w procedurze sporządzania Studium oznacza, że może ona w sposób istotny wpływać na prawidłowość rozwiązań i zapisów zastosowanych w jego opracowaniu jak również, że

pełni funkcję kontrolną w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów (przy czym przez oddziaływanie na środowisko również należy rozumieć oddziaływanie na zdrowie ludzi). Celem opracowania Prognozy jest określenie i ocena przewidywanych skutków dla środowiska przyrodniczego i ludzi, które mogą wynikać z realizacji kierunków zagospodarowania przestrzeni przyjętego w projekcie Studium. Ocena ta da możliwość wpływu na końcową formę przyjętych kierunków rozwoju gminy i przyjęcia optymalnych jego rozwiązań.

Ponadto celem jest również ocena, czy przyjęte w projekcie Studium kierunki rozwoju są spójne z celami przyjętymi w strategicznych dokumentach Gminy jak również czy gwarantują bezpieczeństwo środowiska przyrodniczego oraz czy sprzyjają jego ochronie i zrównoważonemu rozwojowi gminy.

Prognozę opracowano na podstawie art. 46 pkt 1 i art.51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2.1. Przepisy prawne wykorzystane w opracowaniu

Podstawowym aktem prawnym dla wykonania Prognozy, w tym proponowanych zapisów do projektu planu jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Dz. U. nr 199 poz. 1227 z 2008 r. oraz przepisy odrębne:

- ❖ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Dz. U. z 2003 r. nr 80 poz. 717 (z późn. zmianami)
- ❖ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska Dz. U. nr 25, poz. 150 z 2008 r.(tekst jednolity z późn. zmianami)
- ❖ Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne Dz. U. z 2005 r. nr 239, poz. 2019 (tekst jednolity z późn. zmianami)
- ❖ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Dz. U. z 2009 r. nr 151, poz. 1220 (tekst jednolity z późn, zmianami)
- ❖ Ustawa z dnia 13 września 1996r o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Dz. U z 202005 r. nr 236, poz. 2008r. (tekst jednolity z późn, zmianami)
- ❖ Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze Dz. U. z 2005 r. nr 228, poz. 1947(tekst jednolity z późn, zmianami)

- ❖ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu obszarów dorzeczy i regionów wodnych Dz. U. z 2006 r. nr 126 poz. 878;
- ❖ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku Dz. U. z 2007 r. nr 120, poz. 826.
- ❖ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie Dz. U. z 2002 r. nr 75 poz. 690 z późn. zmianami)

2.2 Zakres opracowania

Rada Gminy Topólka w dniu 27 marca 2008 r. podjęła Uchwałę nr XI/79/08 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Topólka dla obszaru w granicach administracyjnych Gminy.

Zakres przewidywanych zmian dotyczy wybranych terenów między innymi pod funkcje mieszkaniowo-usługowe, turystyczno-usługowe, zalesienie, przywrócenie funkcji rolnej w określonych sołectwach i miejscowościach z czego:

❖ Tereny rolne przeznaczone pod funkcje turystyczne	5 obszarów
❖ Tereny rolne przeznaczone pod funkcje mieszkaniowo-usługowe	3 obszary
❖ Tereny rolne przeznaczone pod zalesienie	5 obszarów
❖ Tereny pod zalesienie przeznaczone pod funkcje turystyczne	1 obszar
❖ Tereny łąkowo-bagiennie przeznaczone pod funkcje turystyczne	1 obszar
❖ Tereny pod zalesienie przeznaczone pod przywrócenie funkcji rolnej	8 obszarów
❖ Tereny mieszkaniowo-usługowe przeznaczone pod funkcje turystyczne	1 obszar
❖ Tereny mieszkaniowo-usługowe przeznaczone pod przywrócenie funkcji rolnej	3 obszary
❖ Tereny obsługi rolnictwa i produkcyjno-usługowe przeznaczone pod funkcje mieszkaniowo-usługowe	6 obszarów
❖ Tereny turystyczne przeznaczone pod przywrócenie funkcji rolnej	1 obszar
❖ Tereny turystyczne przeznaczone pod budownictwo Mieszkaniowe	1 obszar

Łącznie projektem zmiany Studium objęto 35 obszarów.

Szczegółowy wykaz projektowanych zmian wraz z numeracją obszarów zawiera poniżej zamieszczona tabela oraz wyrisy z obowiązującego Studium, na które naniesiono obszary projektu zmian.

Tabela: Wykaz obszarów zmiany Studium

Lp	Funkcja w Studium obowiązującym	Funkcja w projekcie zmiany Studium
1	Tereny pod zalesienie	Przywrócenie funkcji rolnej
2	Tereny rolne	Tereny o funkcji turystycznej
3	Tereny obsługi rolnictwa i produkcyjno-usługowe	Tereny mieszkaniowo-usługowe
4	Tereny rolne	Tereny o funkcji turystycznej
5	Tereny obsługi rolnictwa i produkcyjno-usługowe	Tereny mieszkaniowo-usługowe
6	Tereny obsługi rolnictwa i produkcyjno-usługowe	Tereny mieszk.-usług./przywrócenie funkcji rolnej
7	Tereny mieszkaniowo-usługowe	Przywrócenie funkcji rolnej
8	Tereny mieszkaniowo-usługowe	Przywrócenie funkcji rolnej
9	Tereny rolne	Tereny mieszkaniowo-usługowe
10	Tereny mieszkaniowo-usługowe	Przywrócenie funkcji rolnej
11	Tereny rolne	Tereny turystyczne
12	Tereny pod zalesienie	Przywrócenie funkcji rolnej
13	Tereny mieszkaniowo-usługowe	Tereny turystyczne
14	Tereny obsługi rolnictwa i produkcyjno-usługowe	Tereny mieszkaniowo-usługowe
15	Tereny rolne	Tereny mieszkaniowo-usługowe
16	Tereny rolne/produkcyjno-usługowe	Tereny mieszkaniowo-usługowe
17	Tereny rolne	Tereny turystyczne
18	Tereny pod zalesienie	Przywrócenie funkcji rolnej
19	Tereny produkcyjno-usługowe	Tereny mieszkaniowo-usługowe
20	Tereny rolne	Tereny mieszkaniowo-usługowe/turystyczne
21	Tereny łąkowo-bagiennie	Tereny turystyczne
22	Tereny rolne	Tereny turystyczne
23	Tereny pod zalesienie	Tereny rolne
24	Tereny pod zalesienie	Tereny turystyczne

25	Tereny pod zalesienie	Przywrócenie funkcji rolnej
26	Tereny pod zalesienie	Przywrócenie funkcji rolnej
27	Tereny rolne	Tereny pod zalesienie
28	Tereny pod zalesienie	Przywrócenie funkcji rolnej
29	Tereny rolne	Tereny pod zalesienie
30	Tereny turystyczne	Przywrócenie funkcji rolnej
31	Tereny rolne	Tereny pod zalesienie
32	Tereny pod zalesienie	Przywrócenie funkcji rolnej
33	Tereny turystyczne	Tereny mieszkaniowo-usługowe
34	Tereny rolne	Tereny pod zalesienie
35	Tereny rolne	Tereny pod zalesienie

2.3. Powiązania projektu Studium z innymi dokumentami

W ramach sporządzanego opracowania – Prognozy, analizie poddano następujące dokumenty:

❖ **Strategia Rozwoju Gminy Topólka**

Przyjmuje ona trzy cele strategiczne

- ✓ Poprawa warunków życia mieszkańców
- ✓ Podniesienie efektywności gospodarki rolnej
- ✓ Optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych i turystycznych gminy

które realizowane będą poprzez cele operacyjne i zestaw zadań realizacyjnych.

Przyjęte cele to:

- Uporządkowanie gospodarki ściekowej na taranach zagospodarowanych turystycznie i wykorzystywanych dla celów rekreacji i wypoczynku
- Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy
- Uzbrojenie terenów rekreacyjnych pod rozwój budownictwa letniskowego
- Rozwój bazy i zagospodarowanie w infrastrukturę turystyczną terenów rekreacyjnych
- Poprawa stanu czystości jezior

Podstawową funkcją gminy jest produkcja rolna, która ma charakter pierwotny, zdeterminowany brakiem przetwórstwa rolno-spożywczego, przechowalnictwa i chłodnictwa. Natomiast problemem wymagającym jak najszybszego rozwiązania

w najbliższych latach jest rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej, zarówno na terenach turystycznych jak i na obszarach wiejskich gminy

W Dziale III Przekształcenia i Zagrożenia Środowiska - powyższy dokument w obrębie przestrzeni przyrodniczej gminy Topólka wskazuje jako najważniejsze zmiany, przekształcenia i zagrożenia:

- ✓ Wylesienia
- ✓ Rolniczy charakter gminy
- ✓ Brak kompleksowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich i terenach turystycznych
- ✓ Eksploatacja surowców naturalnych metodą odkrywkową
- ❖ Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami

Program zakłada konieczność podjęcie działań związanych z ochroną środowiska na obszarze gminy Topólka, mających na celu ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania na poszczególne jego komponenty:

- ✓ Przyrodę i krajobraz
- ✓ Wody powierzchniowe i gruntowe
- ✓ Lasy
- ✓ Gleby
- ✓ Powietrze atmosferyczne
- ✓ Hałas
- ✓ Rośliny i zwierzęta
- ❖ Koncepcja Programowa Gospodarki Wodno-Ściekowej dla Gminy Topólka

Wskazuje, że wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo, funkcją uzupełniającą rekreacja i usługi. Podstawowe usługi administracyjne i kulturalne pełni wieś Topólka. Wsie rekreacyjne z koncentracją obsługi turystycznej to Orle i Głuszynek, natomiast wsie letniskowe to: Rybiny, Miłachówek, Wyrobki, Kamieńczyk. Walory przyrodniczo-krajobrazowe stanowią perspektywę do rozwoju na terenie gminy rekreacji i towarzyszących usług. Powyższe działania hamuje brak wyposażenia w infrastrukturę techniczną – brak kompleksowego rozwiązania problemu gospodarki wodno-ściekowej. Zakłada ona budowę oczyszczalni ścieków wraz z budową rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej, na którą posiada dokumentację projektową wraz z pozwoleniem na budowę wraz z I etapem sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej.

- ❖ Projekt Planu Aglomeracji „Topólka”
- ❖ Plan Rozwoju Lokalnego

Z pośród przedstawionych w nim zadań znaczących dla środowiska były:

✓ W zakresie gospodarki wodnej

Pełne wyposażenie mieszkańców gminy w urządzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę

✓ W zakresie gospodarki ściekowej

W celu ochrony stanu czystości wód konieczna jest budowa mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków z punktem zlewnym wraz z systemem sieci kanalizacyjnej.

❖ Plan zagospodarowania województwa Kujawsko-Pomorskiego

❖ Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Wszystkie analizowane dokumenty zakładają głównie realizację zadań ochronnych i naprawczych mających na celu:

❖ *ochronę wód powierzchniowych i podziemnych poprzez kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej terenu gminy*

❖ *ochronę zasobów i walorów środowiska przyrodniczego gminy*

❖ *racjonalne wykorzystanie terenów przywodnych do rozwoju funkcji turystycznych*

3. ŹRÓDŁA INFORMACJI WYKORZYSTANE DO OPRACOWANIA PROGNOZY

Prognozę sporządzono z wykorzystaniem następującej dokumentacji i opracowań.

❖ Gmina Topólka Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego – 2001-2002 r.

❖ Gmina Topólka Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego – PROJEKT

❖ Ekofizjografia dla obszaru objętego zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Topólka.

❖ Gmina Topólka Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami

❖ Koncepcja programowa gospodarki wodno-ściekowej dla gminy Topólka

❖ Koncepcja programowo przestrzenna inwestycji pod nazwą : Zaprojektowanie i budowa gminnej oczyszczalni ścieków w Topólce wraz z siecią kanalizacji sanitarnej i deszczowej – Etap I

❖ Raport oddziaływania Odkrywki „Tomisławice” na środowisko

❖ Raport o stanie środowiska województwa Kujawsko-pomorskiego w 2007-2010 r.

❖ Koncepcja techniczna zaopatrzenia w wodę gm. Topólka oraz aneks do w/w dokumentacji

❖ Analiza wykazu wniosków złożonych do projektu Studium.

4. METODA WYKONANIA PROGNOZY

Sporządzenie dokumentu Prognozy oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Topolka oparto na analizie dwóch głównych dokumentów:

- ❖ Obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Topólka

- ❖ Projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Topólka

Ponadto przeanalizowano dokument przyrodniczy Ekofizjografia dla obszaru objętego zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Topólka, wnioski złożone do zmiany studium oraz grupę dokumentów strategicznych wymienionych w rozdziale 3.

- ❖ W okresie ustawowym wpłynęło łącznie 30 wniosków, z których 27 dotyczyło zagadnień związanych ze środowiskiem przyrodniczym, jego zasobami i walorami.

Są to:

- ✓ Zmiana przeznaczenia terenów turystycznych na tereny budownictwa mieszkaniowego we wsi Głuszynek – 1 wniosek

Teren złożonego wniosku położony jest na obszarze chronionego krajobrazu, obszarze planowanej aglomeracji „Topólka”, przy drodze wzdłuż której planuje się przebieg kanalizacji sanitarnej. Po kompleksowym rozwiązaniu gospodarki ściekowej zmiana funkcji nie będzie negatywnie oddziaływać na środowisko wodne jeziora Głuszyńskiego.

- ✓ Uwzględnienie udokumentowanego złoża węgla brunatnego „Makoszyn-Grochowiska” – 1 wniosek

Wniosek zgodnie z art. 48 ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz art. 72.1 ustawy Prawo ochrony środowiska, udokumentowanego obszar złoża węgla brunatnego został w projekcie Studium uwzględniony.

Ze względu na położenie złóż węgla brunatnego w sąsiedztwie terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych w tym również objętych ochroną prawną, Władze Województwa nie przewidują możliwości eksploatacji węgla brunatnego w południowej części województwa Kujawsko-Pomorskiego, które to stanowisko wyrażone jest w obecnie obowiązujących strategicznych dokumentach Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020
- Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2010
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Nie przewidują możliwości eksploatacji odkrywkowej węgla brunatnego w południowej części województwa Kujawsko-Pomorskiego

- ✓ Zdefiniowanie i usankcjonowanie w Studium nieobwałowanych obszarów pozostających w strefie przepływu wód wielkich i uznawanych jako narażone na niebezpieczeństwo powodzi – 1 wniosek

Wniosek pozytywnie wpływający na stan bezpieczeństwa ludności

- ✓ Zmiana przeznaczenia terenów rolnych na tereny turystyczno-usługowe z możliwością wyodrębnienia działek letniskowych – 1 wniosek

Teren wniosku położony jest po północno-wschodniej części jeziora Kamieniec, bezpośrednio graniczący z linią brzegową jeziora, obejmujący również tereny łąkowo-bagiennie podłożu których występują nienośne grunty organiczne z płytko zalegającą wodą i o niekorzystnych warunkach mikroklimatycznych. Tereny te mogą pełnić funkcje turystyczno-usługowe ale z możliwością zabudowy letniskowej poza terenem torfowiskowym.

- ✓ Wyłączenie terenu z użytkowania leśnego na zabudowę letniskową – 1 wniosek

Wniosek niekorzystny dla środowiska ze względu na i tak niski stopień zalesienia terenu gminy.

- ✓ Uwzględnienie gruntów rolnych do zalesienia w miejscowości Orle – 1 wniosek

Wniosek korzystnie wpływający na środowisko leśne.

- ✓ Zakaz budowy obiektów budowlanych służących produkcji rolniczej w postaci hodowli zwierząt w liczbie powyżej 70 DJP – 1 wniosek (A)

- ✓ Wprowadzenie zapisu o przeznaczeniu terenu pod osadnictwo rolnicze z możliwością przekształcenia pod przyszłą zabudowę rekreacyjno-turystyczną – 1 wniosek (B)

- ✓ Rozszerzenie obszaru chronionego krajobrazu „Jezioro Głuszyńskie ”do granicy zlewni całkowitej jeziora Głuszyńskiego - 1 wniosek C

- ✓ Zawartość treści wniosków jw. ale dotyczący terenu całej gminy, a w szczególności miejscowości Sadług i miejscowości sąsiednich – 20 wniosków

Wnioski ważne w postulatach A i C.

Postulat wniosku A - bardzo ważny, złożony przez grupę społeczności gminy, która mając na uwadze dobro społeczne, jakim jest „czysta ziemia i woda” obawia się możliwości wprowadzenia przemysłowej hodowli zwierząt w malowniczy, o bogatym potencjale przyrodniczym i kulturowym krajobraz gminy. Jest to niewątpliwie przedsięwzięcie negatywnie oddziałujące na środowisko przyrodnicze krajobraz terenu o znamionach znaczącego oddziaływania na środowisko.

Postulat C – ważny ,pozytywnie wpływający na zachowanie i ochronę bioróżnorodności terenu. Postulat do rozstrzygnięcia przez Radę Gminy zgodnie z art. 23.4 ustawy o ochronie przyrody.

Zakres analizy dwóch głównych dokumentów dotyczył:

- ❖ Analizy „Uwarunkowań” zawartych w obydwu dokumentach pod kątem;
 - ✓ identyfikacji zasobów i walorów środowiska
 - ✓ obszarów objętych ochroną prawną
 - ✓ jakości środowiska
 - ✓ zagrożeń środowiska
 - ✓ stopnia wyposażenia w infrastrukturę techniczną
- ❖ Analizy "Kierunków” zawartych w obydwu dokumentach pod kątem”
 - ✓ Zasad kształtowania systemu ekologicznego gminy
 - ✓ Zasad ochrony środowiska przyrodniczego
 - ✓ Zasad gospodarowania przestrzenią gminy w aspekcie lokalizacji i sąsiedztwa poszczególnych funkcji terenów
 - ✓ Porównania lokalizacji poszczególnych funkcji
 - ✓ Wyodrębnienie obszarów projektowanych zmian
 - ✓ Ocena i wpływ wyodrębnionych zmian w zakresie rodzaju wprowadzonej funkcji w stosunku do przyrodniczego systemu ekologicznego gminy
 - ✓ Propozycja rozwiązań alternatywnych w stosunku do przedstawionych w Projekcie Studium
 - ✓ Propozycja rozwiązań mających na celu ograniczenie lub kompensację przyrodniczą prognozowanych negatywnych oddziaływań na środowisko.

5. STAN ŚRODOWISKA, POTENCJALNE ZMIANY JEGO STANU PRZY BRAKU REALIZACJI PROJEKTU STUDIUM

5.1. Ogólne informacje o Gminie Topólka

Gmina położona jest w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego, we wschodniej części powiatu radziejowskiego. Od północy graniczy z gminą Osiecin, od wschodu z gminą Izbica Kujawska i Lubraniec, od zachodu z gminą Bytoń i Piotrków Kujawski natomiast południową granicę gminy stanowi granica województwa poprzez którą graniczy z gminami Babiak i Wierzbinek województwa Wielkopolskiego.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 10 292 ha. Pod względem administracyjnym podzielona jest na 24 sołectwa w skład których wchodzi 41 miejscowości. Charakteryzuje się dużym rozproszeniem przestrzennym zabudowy.

Jest gminą wiejską o wiodącej funkcji rolniczej oraz funkcjach uzupełniających – rekreacja i turystyka. Jej struktur użytkowania przedstawia się następująco:

- ❖ 8101 ha użytki rolne
- ❖ 924 ha lasy i grunty leśne
- ❖ 459 ha wody (w tym stojące 440)
- ❖ 103 ha tereny komunikacyjne
- ❖ 21 ha tereny osiedlowe
- ❖ 430 ha nieużytki
- ❖ 302 ha grunty pozostałe

Gmina jest bardzo dobrze wyposażona w urządzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Jej zwodociągowanie wynosi 100%, natomiast bardzo źle przedstawia się wyposażenie w system oczyszczania ścieków. Na terenie gminy nie funkcjonuje zbiorczy system oczyszczania ścieków zakończony oczyszczalnią. Problem w części rozwiązywany jest poprzez lokalny system oczyszczania ścieków w oczyszczalniach przydomowych. Obecnie na terenie gminy funkcjonuje ich 116 ale problem nadal istnieje ponieważ ok. 80 % wytwarzanych ścieków bez oczyszczania odprowadzana jest do gruntu lub rowami do wód powierzchniowych.

Układ komunikacyjny gminy oparty jest o drogi kategorii powiatowej i gminnej, dzięki czemu na jej terenie nie występują uciążliwości związane z ruchem tranzytowym w tym uciążliwym transportem pojazdów ciężkich.

System terenów otwartych gminy oparty jest o doliny rzek: Zgłowiączki, Sarnówki i Noteci; zwarty kompleks leśny położony w południowej części gminy wraz z mniejszymi kompleksami położonymi w środkowej i północnej części gmin; jeziora: Głuszyńskie,

Chalińskie Głębokie, Chalińskie Miałkie, Kamieniec, Znaniewo, Znaniewo (Świerczyn), Poduchowne, Staw Sadłużek oraz większe zbiorniki wodne bez nazwy położone w rejonie wsi – Świerczyn, Znaniewo, Świerczynek, Zgniły Głuszyn, Torzewo na zachód od Sadług; tereny torfowisk; obszary łąkowo-bagiennie oraz systemy rowów i oczek wodnych.

Wymienione zbiorniki wodne zajmują około 440 ha co stanowi 4,28 % całkowitej powierzchni gminy.

Długość rzek płynących w granicach administracyjnych gminy wynosi około 20,7 km z czego 2,2 km płynąc stanowią granicę gminy.

Gmina charakteryzuje się niskim stopniem lesistości wynoszącym 8,98 %.

Ogólna powierzchnia lasów wszystkich własności wynosi 924 ha. W strukturze własności dominują lasy będące własnością Skarbu Państwa 79,43%, ogólnej powierzchni gminy, 20,45% to lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa tzw. lasy Prywatne oraz 0,02% lasy Własności Gminy. Ważnym elementem szaty roślinnej gminy są kompleksy roślinności łąkowo-bagiennie, których udział w ogólnej powierzchni gminy wynosi 4,51 %, torfowiska o udziale 16,2 %, zadrzewienia, zakrzewienia śródpolne, sady i Parki dworskie.

Spośród kompleksów łąkowo-bagiennych kluczowe znaczenie dla funkcjonowania środowiska biotycznego gminy mają: Dolina Zgłowiączki, Kompleks jeziora Kamieniec, Łąka Imielewska, Świerczyn, Torzewo-Sadłużek, Świerczynek.

Obecność terenów leśnych w zwartych kompleksach, rozległe przestrzenie pól, łąk, pastwisk, terenów bagiennych, zbiorników wodnych oraz rozproszona zabudowa mieszkaniowa stwarzają korzystne warunki bytowania fauny. Na terenach leśnych i rozległych przestrzeniach pól występuje fauna ssaków z gatunków leśnych i polnych. Siedliska łąkowe, bagiennie i wodne stwarzają dogodne warunki ostoju dla wielu gatunków awifauny, wśród której wyróżnić można ptaki oczeretów i zarośli, ptaki łąkowe, brodząco-półwodne, dużą grupę ptaków wodnych jak również gatunki polujące z lotu, natomiast duże, płytkie zbiorniki wodne zapewniają miejsce rozrodu wielu gatunkom płazów.

W granicach administracyjnych gminy znajdują się przyrodnicze obszary objęte ochroną prawną. Należą do nich : Obszar chronionego krajobrazu „Jezioro Głuszyńskie” oraz obszar ochrony akustycznej (całoroczny) strefa ciszy „Jezioro Głuszyńskie”.

Występują trzy obiekty z zachowanymi założeniami parków. Wyróżniają się one założeniami architektoniczno-przestrzennymi i terenami zieleni

W dolinie rzeki Zgłowiączki na kilku odcinkach na granicy gminy Topólka i gminy Lubraniec, w rejonie wsi Czamaninek (gm. Topólka) oraz wsi: Janiszewskie Dęby, Chrustowo, Janiszewek, Janiszewo i Zgłowiączka (gm. Lubraniec), znajduje się obszar proponowany przez Rząd RP do objęcia formą ochrony w ramach sieci NATURA 2000 Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Stone Łąki w Dolinie Zgłowiączki” oznaczony kodem PLH04.

Na terenie gminy występują następujące surowce mineralne: surowce energetyczne – węgiel brunatny i torf, surowce skalne – kruszywo naturalne, surowce ilaste – glina zwałowa.

❖ Węgiel brunatny

Udokumentowany w złożu Mąkoszyn – Grochowiska i zatwierdzony Decyzją Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Jest to złożo nie eksploatowane, położone poza obszarami chronionymi. Na w/w złożo nie ma wydanej koncesji na eksploatację.

Ze względu na położenie złóż węgla brunatnego w sąsiedztwie terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych w tym również objętych ochroną prawną, Władze Województwa nie przewidują możliwości eksploatacji węgla brunatnego w południowej części województwa Kujawsko-Pomorskiego. Powyższe stanowisko Władz Województwa wyrażają obowiązujące strategiczne dokumenty Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

- ❖ Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020
- ❖ Program Ochrony Środowiska z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2010
- ❖ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Na terenie całej gminy rozpoznano 41 pól torfowisk z czego :

- ❖ 22 pola zbudowane z torfów mszysto-turzycowych i turzycowych
- ❖ 11 pól zbudowanych z torfów mszysto-drzewnych i drzewno-trzcinowych
- ❖ 2 pola zbudowane z torfów trzcinowych
- ❖ 6 pól zbudowanych z torfów turzycowych i olejowych.

Na terenie całej gminy rozpoznano pięć obszarów prognostycznych kruszywa naturalnego stwarzających możliwość przyszłościowej eksploatacji na lokalne potrzeby gminy.

Rozpoznano również zasoby surowców ilastych występujących we wschodniej części gminy. Nie stanowią one pod względem jakościowym dobrego surowca jak również związane są z występowaniem gleb dobrych i bardzo dobrych.

15.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy uzależniona jest od ilości i koncentracji źródeł emisji, wielkości emisji, warunków rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń (przewietrzania terenu) oraz napływu zanieczyszczeń transgranicznych.

Według rocznych ocen jakości powietrza atmosferycznego prowadzonych od 2002 r. według zasad określonych w art.89 ustawy Prawo ochrony środowiska - strefa powiat radziejowski (ocena do roku 2006) oraz od 2007 roku strefa włocławsko-aleksandrowska wykazała, że ww strefy dla rocznej oceny jakości powietrza atmosferycznego określone dla ochrony zdrowia ludzi według poziomów dopuszczalnych zakwalifikowane są w roku 2006, 2007, 2008, 2009 do klasy najwyższej - A.

Klasyfikacja strefy dla ochrony zdrowia ludzi według poziomów docelowych dla zanieczyszczenia benzo(a)pirenu zakwalifikowane są w roku 2006, 2007, 2008 do klasy – C, natomiast w 2009 r. do klasy - A. Zanieczyszczenie to zaliczane jest do grupy rakotwórczych węglowodorów aromatycznych (WWA). Jego jednym głównych źródeł są niskoenergetyczne paleniska domowe.

Wyżej przedstawiona ocena świadczy o niewielkim udziale zakładów przemysłowych w emisji zanieczyszczeń na terenie strefy, a tym samym na terenie gminy Topólka.

Na terenie gminy udział emisji przemysłowych jest znikomy, natomiast występują źródła niskiej emisji do których zalicza się paleniska domowe w budynkach indywidualnych, małe kotłownie lokalne oraz transport samochodowy. Występująca niska emisja lokalnie staje się uciążliwa w okresie jesienno–zimowym (wrzesień – kwiecień) (tzw. okresie grzewczym) szczególnie w terenach o zwartej zabudowie jednorodzinnej natomiast zdecydowanie ulega zmniejszeniu w sezonie letnim.

Poniższa tabela obrazuje wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego wg powiatów bezpośrednio sąsiadujących z powiatem radziejowskim w latach 2005-2009.

Tabela 1

Powiat	Emisja zanieczyszczeń Mg/rok									
	pyłowych					gazowych				
Lata	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Aleksandrowski	84	54,4	38,1	37,5	35,6	833	171,7	159,8	131,3	141,3
Inowrocławski	1058	694,2	1442,2	1523,1	1442,7	24614	23952	24553,9	26157,5	22233,4
Mogileński	18	13,2	10,8	49,3	5,8	106	88,7	80,0	112,1	64,0
Chełmiński	68	40,5	22,2	27,8	31,5	274	367,3	172,0	154,6	173,7
Radziejowski	54	40,4	58,9	72,9	38,3	345	165,9	150,3	384,7	283,5

Tabela 2

Powiat	Emisja zanieczyszczeń pyłowych .M g/rok									
	ze spalania paliw					przemysłowych				
Lata	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Aleksandrowski	79	53,8	37,7	36,8	35,0	5	0,7	0,4	0,7	0,6
Inowrocławski	917	590,6	1281	1344,9	1269,1	141	103,6	160,4	178,3	173,6
Mogileński	13	10,1	8,6	47,7	4,1	5	3,0	2,2	1,6	1,7
Chełmiński	61	33,3	16,4	19,8	20,9	7	7,2	5,8	8,0	10,6
Radziejowski	54	40,4	58,9	44,1	36,8	0	0	0	28,7	1,5

Tabela 3

Powiat	Emisja zanieczyszczeń gazowych Mg/rok									
	ze spalania paliw					przemysłowych				
Lata	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
Aleksandrowski	833	171,3	159,7	131,3	141,3	0	0,4	0	0	0
Inowrocławski	24347	23619,6	24228,3	25838,9	21954,1	267	332,5	325,7	318,6	279,2
Mogileński	104	86,4	77,4	110,3	63,17	2	2,4	2,6	1,8	0,9
Chełmiński	274	366,9	171,7	150,5	171,7	0	0,4	0,3	4,0	2,0
Radziejowski	345	165,9	150,3	384,7	283,5	0	0	0	0	0

Powiat radziejowski (a tym samym gmina Topólka) w skali województwa zarówno pod względem wielkości rocznej emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych należy do grupy powiatów o najniższej emisji zanieczyszczeń.

Wody powierzchniowe

❖ Rzeki

W granicach gminy zaznaczają swój przebieg trzy rzeki -Zgłowiączka, Sarnówka i fragmentarycznie Noteć. Główne oddziaływanie terenu gminy na jakość wód (z racji ich przebiegu) dotyczy rzeki Zgłowiączki i Sarnówki. Na terenie gminy, na całej swej długości

żadna z rzek nie prowadzi wód o bardzo dobrej jakości (I klasa) jak również dobrej jakości (II klasa).

Najbardziej zanieczyszczonym odcinkiem rzeki Zgłowiączki jest jej górny odcinek, który wpływając do jeziora Głuszyńskiego niesie wody złej jakości (V klasa). Wypływając z jeziora Głuszyńskiego niesie wody zadawalającej jakości (III klasa) a opuszczając granicę gminy niesie wody niezadawalającej jakości (IV klasa).

Rzeka Sarnówka na całej swej długości niesie wody zadawalającej jakości (III klasa).

❖ Jeziora

Spośród wszystkich zbiorników wodnych występujących w granicach gminy cztery największe objęte są monitoringiem. Są to jeziora: Głuszyńskie, Kamieniec i jeziora Chalińskie. Wody wszystkich czterech jezior odpowiadają III klasie czystości wód. Jeziora Chalińskie i jezioro Kamieniec należą do grupy zbiorników o niekorzystnych cechach morfometrycznych i zlewniowych, co powoduje ich słabą odporność na degradację. Ich podatność na degradację wykracza poza kategorię. Jedynie jezioro Głuszyńskie, pomimo niekorzystnych warunków zlewniowych jest umiarkowanie podatne na degradację –II klasa podatności.

Jakość wód na terenie gminy bezpośrednio związana jest ze strukturą użytkowania ziemi jak również ze stopniem rozwiązania gospodarki ściekowej.

W strukturze użytkowania ziemi na terenie gminy dominują użytki rolne jak również nie ma kompleksowo rozwiązanej gospodarki ściekowej. Przeważający rolniczy charakter gminy, rozproszona zabudowa mieszkaniowa niosą ze sobą tzw. zanieczyszczenia rolnicze. Są to zarówno nieoczyszczone ścieki odprowadzane z nieskanalizowanych terenów jak również niekontrolowany spływ zanieczyszczeń z terenów użytkowanych rolniczo.

Lasy

Duży udział gleb użytkowanych rolniczo spowodował w przeszłości wylesienie terenu dla celów gospodarki rolnej. Obecnie gmina charakteryzuje się niskim stopniem lesistości wynoszącym 8,98 %. Ogólna powierzchnia lasów i gruntów leśnych wszystkich własności wynosi 924 ha.

Największy kompleks leśny Orle położony jest w południowej części gminy natomiast mniejsze kompleksy porastają tereny w sąsiedztwie jeziora Kamieniec, Głuszyńskie, nad rzeką Zgłowiączką oraz w północno-zachodniej części gminy. Są to lasy w większości zagrożone oddziaływaniem przemysłu.

5.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu Studium

Obecnie obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Topólka uznało jako podstawową funkcję gminy rolnictwo o charakterze globalnym i towarowym natomiast uzupełniającą, uznało funkcje turystyczno-rekreacyjne – jako turystykę pobytową, wypoczynkową oraz agroturystykę na wskazanych w Studium terenach. Ponadto przyjmuje na wybranych terenach rozwój funkcji mieszkaniowo-usługowej oraz tereny produkcyjno-usługowe i obsługi rolnictwa jako tereny aktywności gospodarczej.

Zakłada ono, że „prawidłowo prowadzona gospodarka przestrzenna na obszarze gminy musi w pełni uwzględniać ochronę istniejącego systemu ekologicznego, a także eliminować wszelkie zagrożenia mogące zakłócić jego funkcjonowanie. Konieczna jest również poprawa jakości środowiska oraz wzbogacenie jego walorów. Realizacja powyższych zadań jest istotnym warunkiem dla osiągnięcia rozwoju zrównoważonego, będącego jednym z podstawowych celów polityki ekologicznej.”

Realizację powyższych kierunków obowiązujące Studium zakłada poprzez działania:

- ❖ Zachowanie wszystkich głównych kompleksów łąkowo-bagiennych i objęcie ich szczególną ochroną przed zmianą stosunków wodnych. Dotyczy to Doliny Zgłowiączki, Jeziora Kamieniec, Łąki Imielewskiej, Świerczyna, Torzewa i Świerczynka.
- ❖ Docelowe zalesienie wszystkich gruntów klas VI, nie wchodzących w skład terenów planowanych pod zainwestowanie lub inne funkcje
- ❖ Dopuszczenie nowej zabudowy rekreacyjnej nad jeziorami pod warunkiem, że będzie ona realizowana na dużych działkach o powierzchni min. 1000 m², obowiązkowo zadrzewionych w co najmniej 50 % powierzchni działki
- ❖ Ochrona i zachowanie wszystkich istniejących oczek wodnych i towarzyszących im podmokłości
- ❖ Zapewnienie pełnej ochrony parkom podworskim (docelowo odtworzenie ich składu florystycznego i układu przestrzennego)
- ❖ Wzbogacenie pod względem gatunkowym istniejących lasów w kierunku większego udziału drzew liściastych
- ❖ Upowszechnienie zasady wprowadzania na działkach o funkcji mieszkaniowo-usługowej trwałej szaty roślinnej, obejmującej min. 30-50 % powierzchni

- ❖ Wprowadzenie na gruntach rolnych klas I-IV nowych kompleksów zieleni śródpolnej, zwłaszcza na terenach o dużych spadkach (powyżej 5 %)
- ❖ Tworzenie warunków organizacyjnych i zachęt sprzyjających rozwojowi rolnictwa ekologicznego, zwłaszcza na terenach położonych w bezpośrednich zlewniach jeziora Głuszyńskiego i Kamieniec
- ❖ Rozwiązanie problemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich, szczególnie na obszarach o rozproszonej zabudowie
- ❖ Podjęcie działań organizacyjnych prowadzących do usprawnienia odbioru odpadów stałych i składowania ich na wysypisku śmieci.

Obowiązujące Studium wskazuje na istotne aspekty dotyczące środowiska przyrodniczego niezbędne dla funkcjonowania przyrodniczego systemu ekologicznego gminy, ujmuje tereny o istotnym potencjale przyrodniczym w ciągu ekologiczne. Zakłada zalesianie najsłabszych gleb jako uzupełnienie zasobów biotycznych środowiska leśnego. Zespołem powyższych działań korzystnie wpływa na kształtowanie systemu ekologicznego gminy.

Obowiązujące Studium w przyjętych kierunkach rozwoju zbyt małą wagę przykładła do rozwiązania gospodarki ściekowej na terenach turystycznych, szczególnie wskazanych do rozwoju w sąsiedztwie wód. Brak rozwiązania gospodarki ściekowej stanowi duże i bezpośrednie zagrożenie stanu czystości wód, które są jednym z ważniejszych elementów środowiska biotycznego, służącego rozwojowi funkcji turystycznych.

Ponadto nie wskazuje na konieczność zachowania wymogów – zasad gospodarowania na obszarze objętym ochroną prawną, obszarze chronionego krajobrazu „Jezioro Głuszyńskie” jak również obszarze objętym ochroną akustyczną – strefą ciszy „Jezioro Głuszyńskie”. Nieprzestrzeganie obowiązujących zakazów może prowadzić do przekształceń przestrzeni i innych niekorzystnych działań ujemnie wpływających na stan bioróżnorodności, a tym samym obniżać odporność ekosystemu na działanie czynników zewnętrznych.

5.4. Istniejące problemy ochrony środowiska dla realizacji projektu studium w aspekcie przyrodniczych obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Znaczącym problemem ochrony środowiska w aspekcie obszaru podlegającego ochronie prawnej na mocy ustawy o ochronie przyrody jest jakość wód powierzchniowych – jezior-

Głuszyńskiego, Chalińskiego Północnego, Chalińskiego Południowego oraz rzek – odcinków rzeki Zgłowiączki i Sarnówki. Bezpośrednią przyczyną takiego stanu jest:

- ❖ Skondensowana zabudowa turystyczna wokół jezior
- ❖ Rozproszona zabudowa siedliskowa
- ❖ Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa
- ❖ Brak systemu oczyszczania ścieków
- ❖ Słabe zadrzewienie wokół zbiorników wodnych oraz terenów wzdłuż cieków

Powyższe czynniki powodują, że większość ścieków socjalno-bytowych odprowadzana jest bezpośrednio do gruntu lub rowami do wód powierzchniowych.

Rolniczy charakter gminy, na terenie której prowadzona jest intensywna gospodarka rolna również jest dostarczycielem ścieków w postaci tzw. zanieczyszczeń obszarowych, które w sposób bezpośredni i pośredni dopływają do wód powierzchniowych.

Niezadawalającą jakość wód powierzchniowych potwierdzają wyniki monitoringu wód prowadzony przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska. Wody wszystkich trzech jezior położonych na terenie obszaru chronionego krajobrazu odpowiadają III klasie czystości wód, natomiast odcinki rzek Zgłowiączki i Sarnówki niosą wody zadawalającej jakości – III klasy czystości wód

Działaniem korzystnym dla rozwiązania powyższego problemu jest objęcie zachodniej części gminy wchodzącej w zasięg obszaru chronionego krajobrazu projektem aglomeracji „Topółka”(jako część aglomeracji), co daje możliwość objęcia jej kompleksowym systemem oczyszczania ścieków. Projekt skanalizowania obejmuje wsie, na terenie których projekt Studium zakłada powiększenie terenów o funkcji turystyki. Są to wsie: Miłachówek, Znaniewo, Głuszynek, Miałkie, Rybiny, Orle, Żabieniec.

Oprócz powyżej przedstawionego działania zakłada się dalszą sanitację terenu poprzez kontynuację realizacji lokalnych systemów oczyszczania ścieków – oczyszczalni przydomowych. Obecnie na obszarze chronionym funkcjonuje ich 10 (na terenie gminy łącznie 71) natomiast w najbliższym czasie zakłada się realizację kolejnych 43 oczyszczalni (na terenie gminy planuje się łącznie 120).

Nie mniej ważnym, rysującym się w projekcie Studium problemem, który może wystąpić to zachowanie w stanie nienaruszonym bogatych zasobów flory i fauny na terenie objętym ochroną prawną, ponieważ projekt Studium przyjmuje kierunek poszerzenia funkcji turystyki i usług turystycznych. Szczególnie problem ten może dotyczyć zasobów biotycznych północnej części jeziora Głuszyńskiego i terenów sąsiednich.

6. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE PROJEKTOWANYCH ZMIAN NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE PROJEKTU STUDIUM W TYM ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE, DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE

Przewidywane oddziaływanie projektowanych zmian na środowisko przyrodnicze i wybrane jego komponenty przedstawia poniższa tabela.

Tab. Wprowadzonych zmian Projektem Studium

Lp	Przeznaczenie w obowiązującym Studium	Przeznaczenie w Projekcie	Przewidywane niekorzystne oddziaływanie na środowisko z uwzględnieniem wszystkich rodzajów oddziaływań oraz na ludzi, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną, wodę powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne.
1 18 23 25 26 28 32	Tereny pod zalesienie (23 a-d)	Przywrócenie funkcji rolnej	<p>Odstąpienia od zalesienia bądź zadrzewienia nie spowoduje wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko. Tereny będą dalej użytkowane rolniczo.</p> <p>Zmiana przeznaczenia nie przyniesie korzystnych oddziaływań dla środowiska ponieważ nie wpłynie na wzmocnienie lokalnego ekosystemu, jego wzbogacenia, nowych miejsc bytowania fauny jak również nie będzie teren pełnił funkcji fito oczyszczalni w stosunku do pobliskich zbiorników wodnych..</p>
2	Tereny rolne	Tereny turystyczne	<p>Poszarzenie funkcji turystycznej nad zbiornikiem Sadłużek może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy pod funkcje turystyczne. Dotyczyć będzie emisji hałasu, pyłu i przekształcenia ziemi, których uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia. Powyższe działania muszą przebiegać zgodnie z § 26.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. (z późn. zmianami) w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Niespełnienie tego warunku może być przyczyną wystąpienia negatywnego oddziaływania bezpośredniego na środowisko wodne. Kumulacja tego oddziaływania może wywołać oddziaływanie pośrednie prowadzące do postępującej eutrofizacji i degradacji wód, a tym samym zubożenie różnorodności biologicznej środowiska wodnego.</p> <p>Zmiana przyniesie korzystne oddziaływanie na komfort życia i poziom zdrowotności ludzi. Zapewni dobre warunki wypoczynku i rekreacji.</p>
3	Tereny obsługi rolnictwa i produkcyjno-usługowe	Tereny mieszkaniowo-usługowe	<p>Realizacja przedsięwzięcia może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy. Dotyczyć będzie przekształceń gleby, emisji hałasu i pyłu, której uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia. Powyższe działania muszą przebiegać zgodnie z § 26.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. (z późn. zmianami) w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich</p>

			<p>usytuowanie, ponieważ teren ten nie będzie objęty systemem kanalizacji zbiorczej. Niespełnienie tego warunku może być przyczyną wystąpienia negatywnego oddziaływania bezpośredniego, a w następstwie pośredniego na środowisko wodne sąsiadującego terenu o planowanej funkcji turystycznej, oraz także utratę walorów dla funkcji turystycznej. Rozwój funkcji mieszkaniowej korzystnie wpłynie na podwyższenie standardu życia ludzi.</p>
4	Tereny rolne	Tereny turystyczne	<p>Wprowadzenie funkcji turystycznej może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy pod funkcje turystyczne. Dotyczyć będzie emisji hałasu i pyłu, i częściowego przekształcenia gleby, których uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia. Powyższe działania muszą przebiegać zgodnie z § 26.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. (z późn. zmianami) w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Niespełnienie tego warunku może być przyczyną wystąpienia negatywnego oddziaływania bezpośredniego na środowisko wodne. Kumulacja tego oddziaływania może wywołać oddziaływanie pośrednie prowadzące do postępującej eutrofizacji i degradacji wód, a także utratę walorów dla rozwoju funkcji turystycznych. Rozwój tych funkcji wiąże się z podwyższeniem jakości terenów wypoczynkowych, korzystnie wpływających na komfort wypoczynku i rekreacji ludności.</p>
5 6 19	Tereny obsługi rolnictwa i produkcyjno-usługowe	Tereny mieszkaniowo-usługowe	<p>Realizacja przedsięwzięcia może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy. Dotyczyć będzie przekształceń gleby, emisji hałasu i pyłu, której uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia. Teren położony poza projektem aglomeracji. Powyższe działania muszą przebiegać zgodnie z § 26.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. (z późn. zmianami) w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, ponieważ teren ten nie będzie objęty systemem kanalizacji zbiorczej. Niespełnienie tego warunku może być przyczyną wystąpienia negatywnego oddziaływania bezpośredniego na środowisko glebowe jako odbiornika ścieków. Kumulacja tego oddziaływania może wywołać oddziaływanie pośrednie prowadzące do zwiększenia udziału zanieczyszczeń obszarowych. Rozwój funkcji mieszkaniowej korzystnie wpłynie na podwyższenie standardu życia ludzi.</p>
7 10	Tereny mieszkaniowo-usługowe	Przywrócenie funkcji rolnej	<p>Tereny będą użytkowane rolniczo. Nie wystąpi znaczące oddziaływanie na środowisko przyrodnicze.</p>
8	Tereny mieszkaniowo-usługowe	Przywrócenie funkcji rolnej	<p>Tereny będą użytkowane rolniczo. Położone są w kompleksie gleb chronionych klasy I-III. Nie wystąpi niekorzystne oddziaływanie na środowisko</p>
9	Tereny rolne	Tereny mieszkaniowo	<p>Poszerzenie funkcji mieszkaniowo-usługowej na teren niższych klas bonitacji. Teren położony w granicach projektowanej aglomeracji „Topólka”</p>

		-usługowe	<p>planowany objęciem systemem kanalizacji zbiorczej. Realizacja przedsięwzięcia może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy. Dotyczyć będzie przekształceń gleby, emisji hałasu i pyłu, której uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia.</p> <p>Rozwój funkcji mieszkaniowej korzystnie wpłynie na podwyższenie standardu życia ludzi, łącznie z podwyższeniem standardów usług.</p>
11	Tereny rolne	Tereny turystyczne	<p>Poszarzenie funkcji turystycznej nad jeziorem Głuszyńskim może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy pod funkcje turystyczne. Dotyczyć będzie przekształcenia gleby, emisji hałasu i pyłu, której uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia. Teren położony jest na obszarze chronionego krajobrazu, jak również na obszarze projektowanej aglomeracji „Topólka” dla której obowiązuje wyposażenie terenu w system kanalizacji zbiorczej i zapewnienia biologicznego oczyszczania ścieków. Realizacja funkcji spowoduje powstanie nowej jakości krajobrazu wzbogacanego o nowe tereny zieleni, która będzie stanowić nową „bazę” dla drobnej fauny. Rozwój tych funkcji wiąże się z podwyższeniem jakości terenów wypoczynkowych, korzystnie wpływających na komfort wypoczynku i rekreacji ludności</p>
12	Tereny pod zalesienie	Przywrócenie funkcji rolnej	<p>Teren położony jest na obszarze chronionego krajobrazu. Częściowo obejmujący gleby chronione klasy I-III. Nie wystąpi znaczące oddziaływanie na środowisko.</p>
13	Tereny mieszkaniowo-usługowe	Tereny turystyczne	<p>Teren położony jest na obszarze chronionego krajobrazu jak również na obszarze projektowanej aglomeracji „Topólka” dla której obowiązuje wyposażenie terenu w system kanalizacji zbiorczej i zapewnienia biologicznego oczyszczania ścieków. Realizacja przedsięwzięcia może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy. Dotyczyć będzie przekształceń gleby, emisji hałasu i pyłu, której uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia. Rozwój tych funkcji wiąże się z podwyższeniem jakości terenów wypoczynkowych, korzystnie wpływających na komfort wypoczynku i rekreacji ludności jak również stanowić będzie nowy element krajobrazu..</p>
14	Tereny obsługi rolnictwa i produkcyjno-usługowe	Tereny mieszkaniowo-usługowe	<p>Teren położony jest na obszarze projektowanej aglomeracji „Topólka” dla której obowiązuje wyposażenie terenu w system kanalizacji zbiorczej i zapewnienia biologicznego oczyszczania ścieków. Realizacja przedsięwzięcia może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy. Dotyczyć będzie przekształceń gleby, emisji hałasu i pyłu, której uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia. Rozwój funkcji mieszkaniowej korzystnie wpłynie na podwyższenie standardu życia ludzi, łącznie z podwyższeniem standardów usług</p>
15	Tereny rolne	Tereny	<p>Teren położony jest na obszarze projektowanej aglomeracji „Topólka” dla</p>

16		mieszkaniowo-usługowe	której obowiązuje wyposażenie terenu w system kanalizacji zbiorczej i zapewnienia biologicznego oczyszczania ścieków. Realizacja przedsięwzięcia może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy. Dotyczyć będzie przekształceń gleby, emisji hałasu i pyłu, której uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia. Rozwój funkcji mieszkaniowej korzystnie wpłynie na podwyższenie standardu życia ludzi, łącznie z podwyższeniem standardów usług
17	Tereny rolne	Tereny turystyczne	Poszarzenie funkcji turystycznej nad jeziorami Chalińskimi. Teren położony jest na obszarze chronionego krajobrazu, jak również na obszarze projektowanej aglomeracji „Topólka” dla której obowiązuje wyposażenie terenu w system kanalizacji zbiorczej i zapewnienia biologicznego oczyszczania ścieków. Realizacja przedsięwzięcia może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy. Dotyczyć będzie przekształceń gleby, emisji hałasu i pyłu, której uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia. Rozwój tych funkcji wiąże się z podwyższeniem jakości terenów wypoczynkowych, korzystnie wpływających na komfort wypoczynku i rekreacji ludności jak również nowe tereny zieleni stanowiąc będą nowe miejsca bytowania ptactwa i drobnej zwierzyny
20 22	Tereny rolne	Tereny mieszkaniowo-usługowo-turystyczne	Tereny położone nad jeziorem Kamieniec. Położone poza projektem aglomeracji. Realizacja przedsięwzięcia może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy. Dotyczyć będzie przekształceń gleby, emisji hałasu i pyłu, której uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia.. Powyższe działania muszą przebiegać zgodnie z §26.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. (z późn. zmianami) w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, ponieważ teren ten nie będzie objęty systemem kanalizacji zbiorczej. Niespełnienie tego warunku może być przyczyną wystąpienia negatywnego oddziaływania bezpośredniego na środowisko glebowe jako odbiornika ścieków. Kumulacja tego oddziaływania może wywołać oddziaływanie pośrednie prowadzące do zwiększenia udziału zanieczyszczeń obszarowych mających ujście do wód jeziora Kamieniec przyczyniając do postępującej eutrofizacji i degradacji wód
21	Tereny w części łąkowo-bagienne o podłożu torfowym	Tereny turystyczne	Teren położony nad jeziorem Kamieniec w jego północnej części poza projektem aglomeracji. Obejmuje w części tereny łąkowo-bagienne o podłożu torfowym bezpośrednio przylegające do linii brzegowej jeziora. Realizacja przedsięwzięcia może wywołać oddziaływanie pośrednie prowadzące do zwiększenia udziału zanieczyszczeń obszarowych mających ujście do wód jeziora Kamieniec przyczyniając do postępującej eutrofizacji i degradacji wód. Zmiana przeznaczenia przyniesie niekorzystne oddziaływanie na środowisko wodne, zostanie osłabiony ekosystem wodny oraz nie będzie teren pełnił funkcji fitooczyszczalni.

24	Tereny pod zalesienie	Tereny turystyczne	<p>Teren położony nad jeziorem Kamieniec. Położony poza projektem aglomeracji. Realizacja przedsięwzięcia może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy. Dotyczyć będzie przekształceń gleby, emisji hałasu i pyłu, której uciążliwość ustąpi po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia.. Powyższe działania muszą przebiegać zgodnie z §26.1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. (z późn. zmianami) w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, ponieważ teren ten nie będzie objęty systemem kanalizacji zbiorczej. Niespełnienie tego warunku może być przyczyną wystąpienia negatywnego oddziaływania bezpośredniego na środowisko glebowe jako odbiornika ścieków. Kumulacja tego oddziaływania może wywołać oddziaływanie pośrednie prowadzące do zwiększenia udziału zanieczyszczeń obszarowych mających ujście do wód jeziora Kamieniec przyczyniając do postępującej eutrofizacji i degradacji wód. Zmiana przeznaczenia nie przyniesie korzystnych oddziaływań dla środowiska ponieważ nie wpłynie na wzmocnienie lokalnego ekosystemu, stworzenia nowych terenów bytowania zwierzyny jak również nie będzie teren pełnił funkcji fitooczyszczalni.</p> <p>Rozwój tych funkcji wiąże się z podwyższeniem jakości terenów wypoczynkowych, korzystnie wpływających na komfort wypoczynku i rekreacji ludności.</p>
27 29 31 34 35	Tereny rolne	Tereny pod zalesienie	Brak oddziaływania negatywnego. Realizacji spowoduje korzystne zmiany w środowisku. Powstaną nowe tereny bytowania zwierzyny jak również ornitofauny. Nastąpi wzmocnienie lokalnego systemu ekologicznego gminy
30	Tereny turystyczne	Przywrócenie funkcji rolnej	Teren położony jest na obszarze chronionego krajobrazu. Nie wystąpi znaczące oddziaływanie na środowisko
33	Tereny turystyczne	Tereny mieszkaniowo-usługowe	Teren położony jest na obszarze projektowanej aglomeracji „Topółka” Obowiązuje wyposażenie terenu w system kanalizacji zbiorczej i zapewnienia biologicznego oczyszczania ścieków. Realizacja przedsięwzięcia może spowodować wystąpienie oddziaływania chwilowego i krótkoterminowego związanego z realizacją zabudowy. Dotyczyć będzie przekształceń gleby, emisji hałasu i pyłu. Po zakończeniu działanie ustąpi.

Na terenie gminy prognozuje się wystąpienie znaczącego oddziaływania na środowisko planowanego odkrywkowego wydobywania węgla brunatnego ze złoża „Tomisławice” położonego na terenie województwa Wielkopolskiego. Element ten nie był przedmiotem zmiany Studium, ale po uzyskaniu przez „Kopalnię Konin” koncesji na wydobycie wystąpił obowiązek uwzględnienia ww przedsięwzięcia w projekcie Studium. Na południowo-zachodni fragment gminy – zwarty kompleks leśny „ORLE” zasięga teren

górnicy oraz granicę, która wyznacza zasięg oddziaływania kopalni na środowisko wodne. Jest to zasięg maksymalnego oddziaływania prognozowanego odwodnienia odkrywki Tomisławice w latach 2010 - 2034 (1 m depresji). Przedsięwzięcie to może wywołać długoterminowe, a nawet i stałe niekorzystne oddziaływanie na środowisko leśne kompleksu ORLE. Cała powierzchnia leśna wg kategorii ochronności lasów uznana jest za lasy uszkodzone. Wg opracowania „Raport oddziaływania Odkrywki „TOMISŁAWICE” na środowisko” ogólna powierzchnia lasów położona w zasięgu oddziaływania odkrywki wynosi ok. 380 ha w tym ok. 245 ha lasów znajduje się w zasięgu leja depresji w poziomie przypowierzchniowym. Na terenie gminy zlokalizowany jest jeden otwór hydrogeologiczny stanowiący element monitoringu środowiska w rejonie złoża węgla brunatnego „Tomisławice”, położony na granicy zasięgu maksymalnego oddziaływania prognozowanego odwodnienia odkrywki Tomisławice na terenie lasu. Najbliżej terenu gminy zlokalizowane są jeszcze dwa otwory, jeden położony jest na granicy z gminą Wierzbinek, a drugi na terenie gminy Piotrków Kujawski w rejonie wsi Bycz.

Raport o oddziaływaniu odkrywki „Tomisławice” na środowisko nie odnosi się w Dziale 6 – Opis przewidywanych działań planowanego przedsięwzięcia na środowisko do oddziaływania na tereny leśne, mimo iż w Dziale 3 zamieszcza zestawienie tabelaryczne powierzchni lasów znajdujących się w zasięgu prognozowanego leja depresji w poziomie przypowierzchniowym (1m).

Na terenie gminy nie prognozuje się wystąpienie znaczącego oddziaływania mogącego pogorszyć stan siedlisk na obszar proponowany przez Rząd RP do objęcia formą ochrony w ramach sieci NATURA 2000 Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Słone Łąki w Dolinie Zgłowiączki” oznaczony kodem PLH04.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ PROJEKTU STUDIUM

Największym zadaniem do zrealizowania, związanym z ekologią gminy jest wykonanie systemu oczyszczania ścieków komunalnych. Obecnie około 80 % ścieków nieoczyszczonych odprowadzane jest do ziemi bądź rowami do wód powierzchniowych co ma to bezpośredni związek z jakością wód powierzchniowych położonych na terenie gminy.

Założenie, że funkcją uzupełniającą rozwoju gminy ma być funkcja turystyczna przy zachowaniu jako priorytetu - ochronę zasobów środowiska - skłania do podjęcia wszelkich

dostępnych działań nie tylko inwestycyjnych ale również i planistycznych, które doprowadzą do poprawy jakości środowiska. Jako działania planistyczne proponuje się:

❖ wprowadzenie pewnych ograniczeń funkcji przedstawionych w Projekcie Studium.

Dotyczą one:

a. wyłączenia części terenu bezpośrednio sąsiadującego z jeziorem Kamieniec (w jego południowej części) z funkcji turystycznej i przeznaczenia pod funkcje leśne (zadrzewienia), bądź wskazanie jako wytyczne do sporządzania planu miejscowego wkomponowanie w planowane tereny o funkcji turystycznej zespołów zieleni o różnej strukturze - pasmowej, kępowej

b. realizacji jako rodzaju turystyki – agroturyzm z ograniczoną możliwością zabudowy lub przeznaczenia pod funkcje leśne poszerzenia funkcji mieszkaniowej w kierunku funkcji mieszkaniowo-usługowo-turystycznej w północnej części jeziora Kamieniec

Jezioro Kamieniec jest zbiornikiem o niekorzystnych cechach morfometrycznych i zlewniowych. W bezpośredniej zlewni dominują grunty orne.

Północny brzeg bezpośrednio kontaktuje się z polami uprawnymi i zabudowaniami wsi Kamieniec. Jedynie niewielki odcinek południowo-wschodniej części linii brzegowej kontaktuje się bezpośrednio z lasem (jako granicą terenów o funkcji turystycznej). Występujące w/w warunki powodują, że wody jeziora odpowiadają III klasie czystości, a jego podatność na degradację wykracza poza kategorię.

Wprowadzenie powyżej przedstawionych propozycji jako działań prowadzących do ograniczenia dopływu zanieczyszczeń obszarowych do wód jeziora, jak również jako kompensację przyrodniczą wpłynie korzystnie na jakość wód jeziora, wzbogacenie krajobrazu wokół jeziora jak również na zachowaniu standardów planowanych funkcji turystycznych dla przyszłych pokoleń.

Jedną z miar zrównoważonego rozwoju jest jakość życia człowieka, a jednym z jej wskaźników – właściwa ilość i jakość terenów turystycznych i wypoczynkowych.

c. przywrócenia obszarów wyłączonych z zalesienia we wschodniej części kompleksu leśnego Orle do funkcji leśnej.

Wypełnienie całej enklawy terenami leśnymi pozwoli na domknięcie istniejącego kompleksu leśnego z planowanym dolesieniem ciągnącym się na południowy wschód od w/w kompleksu. Domknięcie to pozwoli na utworzenie leśnego użytku ekologicznego obejmującego oczka wodne i tereny bagienne, które korzystnie wpłynie

na wzbogacenie różnorodności biologicznej jak również na warunki bytowania fauny leśnej.

d. przywrócenia obszaru wyłączzonego z zalesienia położonego nad rzeką Zgłowiączką do funkcji leśnej.

Propozycja ta będzie działaniem prowadzącym do ograniczenia dopływu zanieczyszczeń obszarowych do rzeki Zgłowiączki, która po wypływie z jeziora Głuszyńskiego niesie wody zadawalającej jakości (III klasa), a po opuszczeniu terenu gminy Topólka niesie wody niezadawalającej jakości (IV klasa) jak również wzbogacenia krajobrazu Doliny rzeki.

e. objęcia terenu w północnej części gminy – od miejscowości Zgniły Głuszynek do jeziora Głuszyńskiego oraz terenu we wsi Świerczynek do terenu wskazanego do utworzenia użytku ekologicznego Znaniewo jako korytarze ekologiczne.

Wyznaczenie obszarów tych pozwoli na zachowanie ich jako obszarów umożliwiających swobodną migrację flory i fauny.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZYJĘTYCH W PROJEKCIE STUDIUM

Zrównoważony rozwój opiera się na zasadzie racjonalnego wykorzystywania zasobów środowiska tak, by nie tylko następne pokolenia ale i obecni mieszkańcy mieli zapewniony stały poziom jakości życia. Zrównoważona struktura funkcjonalno-przestrzenna powinna zawierać optymalny zakres użytkowania terenów w tym zwłaszcza terenów otwartych i ciekawych przyrodniczo, natomiast racjonalne wykorzystanie zasobów polega nie tylko na wykorzystaniu terenów już zainwestowanych lecz także na odpowiednim zabezpieczeniu zasobów terenów otwartych - dla dalszego rozwoju zrównoważonego.

Przestrzeń terenów wiejskich zwana również krajobrazem otwartym bądź rolniczym posiada szczególnie cenne, ukształtowane na przestrzeni wieków oryginalne cechy i wartości rolniczo-produkcyjno-krajobrazowe charakteryzujące się szczególną wrażliwością na sposób jej kształtowania.

Zasobem podstawowym w kształtowaniu przestrzeni jest ziemia. Ziemia jest tym podstawowym dobrem, którego zasób jest skończony, a tereny otwarte raz zagospodarowane (przekształcone) prawie nigdy nie zostają odtworzone w obszary przyrodnicze. Dlatego też gospodarowanie krajobrazem wiejskim wymaga zachowania dużego umiaru i ostrożności w kształtowaniu jego struktury tak, by nie została zachwiana tożsamość rolniczego charakteru terenu oraz zachowana równowaga przyrodnicza wyrażona zdolnością regeneracji naturalnego środowiska.

Instrumentem planistycznym, który określa politykę przestrzenną gminy, w tym:

- ❖ Kierunki zmian w strukturze przestrzennej
- ❖ Przeznaczenie terenów pod poszczególne funkcje
- ❖ Zasady gospodarowania terenami przy uwzględnieniu zasad ochrony środowiska i jego zasobów

jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Wszystkie przyjęte w Studium zasady zagospodarowania terenów są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Bardzo ważnym elementem zapisów jest wyważenie stopnia ogólności tak, by zapisy te gwarantowały zachowanie standardów jakości środowiska dla funkcjonowania gminnego systemu ekologicznego. Szczególnie dotyczy to terenów o funkcjach turystycznych położonych na obszarach chronionych, terenach cennych przyrodniczo oraz położonych w sąsiedztwie wód powierzchniowych.

Po przeanalizowaniu Działu III Kierunki i zasady rozwoju przestrzennego gminy rysują się następujące propozycje do rozwiązań przyjętych w Projekcie Studium

- ❖ *Propozycje odnośnie zapisów w tekście*
 - ✓ Proponuje się w punkcie 2.2 Szczegółowe przyrodnicze kierunki rozwoju wprowadzić wyszczególnienie terenów dotyczących:
 - a. Wyznaczonych korytarzy ekologicznych gminy
 - b. Wskazanych terenów do pełnienia funkcji stref izolacyjnych pomiędzy terenami o funkcjach przeciwstawnych
 - ✓ Proponuje się w punkcie 2.3 Kierunki rozwoju turystyki rekreacji i wypoczynku wprowadzić zapisy dotyczące wymogów – zakazów zawartych w Uchwale Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego dotyczących obszaru chronionego krajobrazu „Jezioro Głuszyńskie” jako wiążących przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
 - ✓ Proponuje się w punkcie 6.2 Odprowadzenie i unieszkodliwianie ścieków w powiązaniu z punktem 2.3 jw. Wprowadzenie zapisów odnośnie planowanych sposobów rozwiązania gospodarki ściekowej na terenach o planowanej funkcji turystyki, rekreacji i wypoczynku, położonych poza planowanym terenem aglomeracji „Topólka”
 - ✓ Proponuje się w punkcie 4.1 Kierunki rozwoju i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej wprowadzenie zapisów z wyszczególnieniem obszarów proponowanych do pełnienia funkcji leśnej (dolesienia)

- ✓ Proponuje się w punkcie 4.2 Kierunki rozwoju i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej wprowadzić zakaz lokalizacji dużych ferm przemysłowych chowu zwierząt inwentarskich w systemie bezściółowym
- ✓ Ponadto proponuje się w punkcie 1.8 i 2.1 zapisy dotyczące złoża węgla brunatnego „Mąkoszyn-Grochowiska” dostosować do zapisów zawartych w obowiązujących strategicznych dokumentach Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

❖ *Propozycje alternatywne do rozwiązań przyjętych w Projekcie Studium*

Proponuje się wprowadzić nowe elementy do projektowanego systemu ekologicznego gminy

- ✓ Ująć jezioro Znaniewo i zespół bagien i oczek wodnych we wsi Świerczynek w korytarz ekologiczny (*obszar 1*)
- ✓ Objąć obszar od wsi Zgniły Głuszynek do jeziora Głuszyńskiego korytarzem ekologicznym i włączenie go do wyznaczonego korytarza Doliny Zgłowiączki i jeziora Głuszyńskiego (*obszar 2*)
- ✓ Wskazać obszar oczek wodnych i bagien w miejscowości Świnki do utworzenia leśnego użytku ekologicznego (*obszar 3*)
- f. Proponuje się odstąpić od fragmentu terenu o funkcjach turystycznych położonego w południowej części jeziora Kamieniec (przylegającego do linii brzegowej jeziora) i przeznaczenie pod funkcje leśne-dolesienie (*obszar 4*) bądź wskazanie jako wytyczne do sporządzania planu miejscowego - wkomponowanie w planowane tereny o funkcji turystycznej zespołów zieleni o różnej strukturze - pasmowej, kępowej
- ✓ Proponuje się rozszerzenie funkcji zabudowy mieszkaniowej z funkcjami turystycznymi (*obszar zmian 20*) nad jeziorem Kamieniec realizować jako rodzaj turystyki - agroturystyka z ograniczoną możliwością zabudowy, szczególnie w części terenu przylegającego do północnej linii brzegowej jeziora lub przeznaczenie pod funkcje leśne-dolesienie (*obszar 5*)
- ✓ Proponuje się obszarom wyłączonym z zalesień (*obszary zmian 23 a, b, c, d*) przywrócić funkcje leśne – zalesienia (*obszar 6 a, b, c, d*).
- ✓ Proponuje się obszar wyłączony z zalesienia położony nad rzeką Zgłowiączką (*obszar zmian 32*) przeznaczyć na funkcje leśne – zalesienie (*obszar 7*)

Szczegółowy wykaz proponowanych zmian alternatywnych do zawartych w Projekcie Studium wraz z numeracją obszarów przedstawiają wyrysy z Projektu Studium.

9. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI KIERUNKÓW STUDIUM

Biorąc pod uwagę zakładane funkcje gminy – wiodąca rolnictwo i uzupełniające rekreacja i turystyka oraz zakładane kierunki rozwoju gminy przy jednoczesnym braku kompleksowego rozwiązania gospodarki ściekowej proponuje się prowadzenie monitoringu stanu jakości wód powierzchniowych - jako procesu zachodzących zmian w terenach intensywnie użytkowanych rekreacyjnie. Prawidłowe prowadzenie powyższego działania będzie skutkowało zachowaniem korzystnych warunków środowiskowo-krajobrazowych do zachowania i rozwoju uzupełniających funkcji gminy.

10. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

W granicach opracowanie nie prognozuje się możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko.

11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Rada Gminy Topólka w dniu 27 marca 2008 r. podjęła Uchwałę nr XI/79/08 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Topólka dla obszaru w granicach administracyjnych Gminy.

Zakres przewidywanych zmian dotyczy wybranych terenów między innymi pod funkcje mieszkaniowo-usługowe, turystyczno-usługowe, zalesienie, przywrócenie funkcji rolnej w określonych sołectwach i miejscowościach. Łącznie projektem zmiany Studium objęto 35 obszarów o nowych przeznaczeniach:

Tereny rolne przeznaczone pod funkcje turystyczne	5 obszarów
❖ Tereny rolne przeznaczone pod funkcje mieszkaniowo-usługowe	3 obszary
❖ Tereny rolne przeznaczone pod zalesienie	5 obszarów
❖ Tereny pod zalesienie przeznaczone pod funkcje turystyczne	1 obszar
❖ Tereny łąkowo-bagiennie przeznaczone pod funkcje turystyczne	1 obszar
❖ Tereny pod zalesienie przeznaczone pod przywrócenie funkcji rolnej	8 obszarów
❖ Tereny mieszkaniowo-usługowe przeznaczone pod funkcje turystyczne	1 obszar
❖ Tereny mieszkaniowo-usługowe przeznaczone pod przywrócenie funkcji rolnej	3 obszary
❖ Tereny obsługi rolnictwa i produkcyjno-usługowe przeznaczone pod funkcje mieszkaniowo-usługowe	6 obszarów

- ❖ Tereny turystyczne przeznaczone pod przywrócenie funkcji rolnej 1 obszar
- ❖ Tereny turystyczne przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe 1 obszar

Celem opracowania Prognozy było określenie i ocena przewidywanych skutków dla środowiska przyrodniczego i ludzi, które mogą wynikać z realizacji kierunków zagospodarowania przestrzeni przyjętego w Projekcie Studium. Ocena ta da możliwość wpływu na końcową formę przyjętych kierunków rozwoju gminy i przyjęcia najważniejszych jego rozwiązań.

Prognoza poprzez wyłożenie jej do publicznego wglądu wraz z Projektem Studium jest podstawowym elementem prowadzonego postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa. Udział Prognozy w procedurze sporządzania Studium oznacza, że może ona wpływać na prawidłowość rozwiązań i zapisów zastosowanych w jego opracowaniu jak również, że pełni funkcję kontrolną w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów.

Prognozę opracowano na podstawie:

- ❖ art. 46 pkt 1 i art.51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie
- ❖ udziału społeczeństwa w ochronie środowiska
- ❖ ocenach oddziaływania na środowisko
- ❖ przepisów odrębnych – związanych z tematyką Studium.

Przy opracowaniu Prognozy przeanalizowano dokumenty opracowane przez Samorząd Gminy, które bezpośrednio lub pośrednio wskazywały na związek rozwoju gminy ze środowiskiem. Wszystkie analizowane dokumenty zakładają głównie realizacje na terenie gminy zadań ochronnych i naprawczych mających na celu:

- ❖ ochronę wód powierzchniowych i podziemnych poprzez kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej terenu gminy
- ❖ ochronę zasobów i walorów środowiska przyrodniczego gminy
- ❖ racjonalne wykorzystanie terenów przywodnych do rozwoju funkcji turystycznych

Sporządzenie dokumentu Prognozy oddziaływania na środowisko projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Topolka oparto na analizie obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Topólka oraz Projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy, analizie złożonych wniosków, analizie jakości środowiska pod kątem czystości wód rzek i jezior, powietrza atmosferycznego, zieleni (lasów).

Obowiązujące Studium wskazuje na ważne elementy dotyczące środowiska przyrodniczego niezbędne dla funkcjonowania przyrodniczego systemu ekologicznego gminy, ujmuje tereny o dużym znaczeniu dla przyrody w zespoły korytarzy ekologicznych. Zakłada zalesianie najsłabszych gleb jako uzupełnienie zasobów środowiska leśnego.

Obowiązujące Studium w przyjętych kierunkach rozwoju zbyt małą wagę przykładła do rozwiązania gospodarki ściekowej na terenach turystycznych, szczególnie wskazanych do rozwoju w sąsiedztwie wód. Brak rozwiązania gospodarki ściekowej stanowi duże i bezpośrednie zagrożenie stanu czystości wód i gleby, które są jednym z ważniejszych elementów środowiska przyrodniczego, służącego rozwojowi funkcji turystycznych.

Bezpośrednią przyczyną takiego stanu jest:

- ❖ Zwarta zabudowa turystyczna wokół jezior
- ❖ Rozproszona zabudowa siedliskowa
- ❖ Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa
- ❖ Brak systemu oczyszczania ścieków
- ❖ Słabe zadrzewienie wokół zbiorników wodnych oraz terenów wzdłuż cieków

Powyższe czynniki powodują, że około 80 % wytwarzanych ścieków socjalno-bytowych odprowadzana jest bezpośrednio do gruntu lub rowami do wód powierzchniowych.

Rolniczy charakter gminy, na terenie której prowadzone jest intensywna gospodarka rolna również jest dostarczycielem ścieków w postaci tzw. zanieczyszczeń obszarowych, które w postaci spływów powierzchniowych dopływają do wód powierzchniowych powodując ich zanieczyszczenie. Niezadawalającą jakość wód powierzchniowych potwierdzają wyniki badań wód prowadzony przez Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska.

Działaniem korzystnym dla rozwiązania powyższego problemu jest utworzenie aglomeracji „Topólka” co daje możliwość objęcie jej kompleksowym systemem oczyszczania ścieków. Projekt skanalizowania obejmuje wsie, na terenie których projekt Studium zakłada powiększenie terenów o funkcji turystyki. Są to wsie: Miłachówek, Znaniewo, Głuszynek, Miałkie, Rybiny, Orle, Żabieniec.

Oprócz powyżej przedstawionego działania zakłada się dalszą sanitację terenu gminy poprzez kontynuację realizacji lokalnych systemów oczyszczania ścieków – oczyszczalni przydomowych. Obecnie na terenie gminy funkcjonuje łącznie 116 oczyszczalni przydomowych natomiast w najbliższym czasie zakłada się realizację kolejnych oczyszczalni. Projekt Studiu zakłada, że wiodącą funkcją rozwoju gminy jest rolnictwo, natomiast funkcją uzupełniającą ma być funkcja turystyczna przy ochronie zasobów środowiska. Takie założenie skłania do podjęcia wszelkich dostępnych działań nie tylko

inwestycyjnych ale również i planistycznych, które doprowadzą do poprawy jakości środowiska.

Jako działania planistyczne proponuje się w terenach, gdzie jakość wód jezior jest niezadawalająca częściowe ograniczenie funkcji turystycznych na terenach bezpośrednio sąsiadujących z brzegiem jezior i przeznaczenia ich pod zalesienie (zadrzewienie); zalesianie terenów słabych gleb; wyznaczanie terenów dla swobodnego przemieszczania się zwierząt jako korytarze ekologiczne.

Wszystkie zakładane w Projekcie Studium działania jak również propozycje ich zmian przedstawione w Prognozie mają za zadanie podniesienie warunków życia i wypoczynku mieszkańców gminy, osobom przyjezdnym z jednoczesnym dbaniem o czyste środowisko i jego zasoby dla przyszłych pokoleń.